

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1964-1965.

3 FEVRIER 1965.

Projet de loi relatif au Fonds des Provinces.

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

J'ai l'honneur de soumettre à vos délibérations un projet de loi portant réforme du Fonds des provinces.

La réforme proposée répond d'une part à la nécessité de redresser les finances provinciales et d'en réorganiser le régime sur des bases objectives.

Elle prélude d'autre part à la décentralisation et à la déconcentration envisagées par le Gouvernement et préconisées par la table ronde politique.

Le projet porte :

1) sur la dotation du Fonds :

a) par la revision de son montant (cette revision s'accompagne de diverses mesures de simplification);

b) par l'évolution de la dotation;

2) sur les règles de répartition du Fonds.

Ces mesures et leur justification sont exposées ci-après. (Les articles indiqués sans mention d'une loi sont ceux du projet de loi).

**

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1964-1965.

3 FEBRUARI 1965.

Ontwerp van wet betreffende het Fonds der provinciën.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Ik heb de eer U ter beraadslaging voor te leggen een ontwerp van wet tot hervorming van het Fonds der provinciën.

De voorgestelde hervorming beantwoordt enerzijds aan de noodzakelijkheid de provinciefinanciën gezond te maken en desbetreffend stelsel op objectieve grondslag te reorganiseren.

Anderzijds luidt zij de decentralisatie en deconcentratie in welke door de regering overwogen en door de politieke ronde tafel voorgestaan worden.

Het ontwerp heeft betrekking :

1) op de dotatie van het Fonds :

a) door de herziening van het bedrag ervan (deze herziening behelst verschillende vereenvoudigingsmaatregelen).

b) door de evolutie van de dotatie.

2) op de regelen betreffende de verdeling van het Fonds.

Deze maatregelen worden in deze nota uiteengezet en verantwoord. (De artikelen waarbij er niet naar een wet is verwezen stemmen overeen met de artikelen van het ontwerp van wet).

**

TITRE PREMIER.

La dotation du Fonds (art. 2 et 3).

CHAPITRE I.

Du montant de la dotation (art. 2).

§ 1. Les rétroactes.

1) A l'origine (1949), le Fonds reçut une dotation de 600 millions, représentant approximativement la différence entre :

— d'une part, la valeur nette des ressources fiscales (centimes additionnels et quotes-parts) que la loi du 24 décembre 1948 transférait des provinces à l'Etat, *valeur supputée à 652 millions* sur base des projets de budgets de l'Etat pour l'exercice 1949;

— d'autre part, un ensemble de dépenses d'un montant global de 67 millions dont la même loi faisait passer la charge des provinces à l'Etat.

2) En 1952, parce qu'il était hors de doute que la valeur des recettes fiscales retirées aux provinces en 1949 dépassait l'évaluation faite à l'époque, la dotation fut portée de 600 à 675 millions (loi du 23 juillet 1952).

3) En 1955 et 1956, par deux péréquations annuelles successives de 5 p.c. (lois des 18 juillet 1955 et 20 juin 1956), la dotation bénéficia de la majoration de 10 p.c. qu'elle aurait dû recevoir après le relèvement des traitements du personnel de l'Etat effectué en 1951 (1).

Ceci porta la dotation à partir de 1956 à 742,5 millions.

4) Enfin, en 1959, la dotation, toujours à 100 p.c., fut réduite de 95,5 millions (loi du 20 novembre 1959) en récupération d'une partie des charges, qu'en vertu du pacte scolaire, l'Etat allait assumer au profit des provinces (2).

Elle revint ainsi au montant de *647 millions*, qui se trouve encore inscrit aujourd'hui dans l'article 27 des lois et arrêtés concernant les finances provinciales et communales, coordonnés le 29 juin 1960.

(1) En vertu de l'article 27, alinéa 2 de la loi du 24 décembre 1948 combiné avec l'article 10, la majoration des traitements du personnel de l'Etat en 1951 aurait dû entraîner un relèvement proportionnel de la dotation du Fonds des provinces. Toutefois, pour des raisons budgétaires, ces dispositions légales ne furent pas appliquées à l'époque.

Le préjudice qu'en subirent les provinces ne fut donc réparé qu'en 1956 (partiellement en 1955).

(2) Cette réduction de 95,5 millions à 100 p.c. entraînait une réduction réelle de 109.825.000 francs, le Fonds de 1959 se calculant au taux de 115 p.c. en raison de son régime de mobilité axé sur l'index. Son but était la récupération, au profit de l'Etat, de 3/4 des 45 p.c. du bénéfice de 325 millions que le pacte scolaire était censé procurer aux provinces:

TITEL I.

Dotatie van het Fonds (art. 2 en 3).

HOOFDSTUK I.

Bedrag van de dotatie (art. 2).

§ 1. — Voorgeschiedenis.

1) Aanvankelijk (in 1949) ontving het Fonds een dotatie van 600 miljoen, wat ongeveer het verschil was tussen :

— enerzijds, de netto-waarde der fiscale inkomsten (opcentiemen en aandelen) welke krachtens de wet van 24 december 1948 van de provincies aan het Rijk werden overgedragen; *die waarde werd op 652 miljoen geraamd* op grond van de ontwerpen van Rijksbegrotingen voor het dienstjaar 1949;

— anderzijds, een geheel van uitgaven voor een globaal bedrag van 67 miljoen, waarvan de last krachtens de zelfde wet van de provincies naar het Rijk overging .

2) In 1952 werd de dotatie van 600 tot 675 miljoen opgevoerd (wet van 23 juli 1952) omdat het buiten twijfel stond dat de waarde der in 1949 aan de provincies onttrokken fiscale ontvangsten de destijds gemaakte raming overtrof.

3) In 1955 en 1956 onderging de dotatie, door twee achtereenvolgende jaarlijkse perekwaties van 5 t.h. (wetten van 18 juli 1955 en 20 juni 1956), de verhoging met 10 t.h., welke zij reeds had moeten krijgen na de verhoging van de wedden van het Rijkspersoneel in 1951 (1).

Aldus werd de dotatie van 1956 af op 742,5 miljoen gebracht.

4) Tenslotte werd de dotatie in 1959, steeds aan 100 t.h., met 95,5 miljoen verminderd (wet van 20 november 1959) ter terugwinning van een deel der lasten welke het Rijk, krachtens het Schoolpact, ten behoeve van de provincies op zich zou nemen (2).

Zij viel dus terug tot 647 miljoen, bedrag dat thans nog voorkomt onder artikel 27 van de wetten en besluiten betreffende de gemeentelijke en provinciale financiën, gecoördineerd op 29 juni 1960.

(1) Krachtens artikel 27, tweede lid, van de wet van 24 december 1948, gecombineerd met artikel 10, diende de verhoging der wedden van het Rijkspersoneel in 1951 een evenredige verhoging van de dotatie van het Fonds der provincien tot gevolg te hebben. Om begrotingsredenen echter werden die wettelijke bepalingen toentertijd niet toegepast.

Het nadeel dat de provincies daarvan ondervonden werd dus slechts in 1956 (gedeeltelijk in 1955) hersteld.

(2) Deze vermindering met 95,5 miljoen aan 100 t.h. betekende een werkelijke verlaging met 109.825.000 frank, daar het Fonds voor 1959 op de voet 115 t.h. werd berekend wegens het op het indexcijfer afgestemde mobiliteitsstelsel. Het doel ervan was de terugwinning, ten bate van het Rijk, van de 3/4 van 45 t.h. van de winst van 325 miljoen, welke het Schoolpact volgens de verwachtingen aan de provincies zou opleveren.

§ 2. — *Rectification des évaluations de 1948 — Ses conséquences — Première conclusion.*

1) Dès 1949, le département de l'Intérieur et les provinces acquièrent la conviction que la valeur réelle des ressources fiscales cédées à l'Etat dépassait de beaucoup l'évaluation de 652 millions faite en 1948 (et, par la suite, que le bénéfice réalisé par l'Etat était nettement supérieur aux 75 millions de francs ajouté au Fonds des provinces en 1952).

Ce n'est, toutefois, qu'en 1959 qu'il put être procédé à une évaluation nouvelle, non contestable cette fois, des recettes que la loi du 24 décembre 1948 avait transférées des provinces à l'Etat.

En effet, un relevé détaillé dressé en 1959 par le Ministère des Finances, des droits fiscaux établis pour 1948 fit apparaître que le montant net des droits perdus par les provinces s'élevait à 1.057 millions de francs (et non à 652 millions). (1).

Ceci étant, la dotation du Fonds des provinces aurait donc dû, dès l'origine, être fixée comme suit :

Recettes transférées à l'Etat :	1.057 millions
Charges transférées à l'Etat :	67 millions
Solde :	990 millions
	(au lieu de 600).

2) Si la dotation du Fonds avait été ainsi fixée à 990 millions dès 1949, aurait-elle subi les diverses modifications qui ont été rappelées ci-devant, au § 1, 2° à 4° ?

a) La majoration de 75 millions accordée en 1962 n'aurait évidemment pas eu lieu.

b) La péréquation de 10 p.c. obtenue en 1956 aurait dû se faire puisque prescrite par la loi. La dotation aurait donc été portée de 990 à 1.089 millions.

c) Aurait eu lieu également la réduction de 95,5 millions opérée en 1959 en récupération d'une fraction précise (3/4 de 45 p.c.) du bénéfice censé procuré aux provinces par le pacte scolaire. La dotation aurait donc été ramenée de 1.089 à 993,5 millions.

3) Première conclusion : sans l'erreur d'évaluation commise en 1948, le Fonds des provinces figurerait, dans la législation actuelle, avec une dotation de 993,5 millions, et non de 647 millions.

(1) Droits établis pour 1948 : centimes additionnels : 724 millions; quotes-parts : 410 millions.

Au total : 1.134 millions.

A déduire : dégrèvements et retenue pour frais de perception : 77 millions.

Montant net des droits : 1.057 millions.

§ 2. — *Verbetering der ramingen van 1948 — Gevolgen — Eerste conclusie.*

1) Reeds in 1949 waren het departement van Binnenlandse Zaken en de provinciën er van overtuigd dat de werkelijke waarde der aan het Rijk afgestane fiscale inkomsten ver boven de in 1948 gemaakte raming van 652 miljoen uitging (en later, dat de door het Rijk verwezenlijkte winst aanzienlijk meer bedroeg dan de 75 miljoen frank, welke aan het Fonds der provinciën in 1952 werden toegevoegd).

Er kon nochtans niet vóór 1959 overgegaan worden tot een nieuwe en ditmaal onbetwistbare raming van de ontvangsten welke bij de wet van 24 december 1948 van de provinciën aan het Rijk waren overgedragen.

Inderdaad, uit een omstandige opgave van de voor 1948 geheven fiscale rechten, welke door het Ministerie van Financiën in 1959 werd opgemaakt, bleek dat het netto-bedrag der door de provinciën verloren rechten 1.057 miljoen bedroeg (en niet 652 miljoen) (1).

Zo gezien, zou de dotatie van het Fonds der provinciën reeds in den beginne moeten vastgesteld geweest zijn als volgt :

Aan het Rijk overgedragen ontvangsten :	1.057 miljoen
Aan het Rijk overgedragen lasten :	67 miljoen
Saldo :	990 miljoen
	(in plaats van 600 miljoen).

2) Zou de dotatie van het Fonds, indien zij aldus van 1949 af op 990 miljoen was vastgesteld geworden, de verschillende wijzigingen hebben ondergaan waarvan sprake is onder § 1, 2° tot 4° ?

a) De in 1962 verleende verhoging met 75 miljoen ware vanzelfsprekend niet toegekend geweest.

b) De in 1956 verkregen péréquatie van 10 t.h. had moeten toegepast worden, vermits de wet het zo voorschrijft.

De dotatie zou dus van 990 tot 1.089 miljoen zijn opgevoerd geworden.

c) Ook de in 1959 doorgevoerde vermindering met 95,5 miljoen, tot terugwinning van een welbepaald gedeelte (3/4 van 45 t.h.) van de aan provincies bij het Schoolpact verschaftte onderstelde winst, zou hebben plaats gehad.

De dotatie zou derhalve van 1.089 op 993,5 miljoen teruggebracht geweest zijn.

3) Eerste conclusie : Was er bij de raming van 1948 geen vergissing begaan, dan zou het Fonds der provinciën in de huidige wetgeving voorkomen met een dotatie van 993,5 miljoen in plaats van 647 miljoen.

(1) Rechten geheven voor 1948 : opcentiemen : 724 miljoen; aandelen : 410 miljoen.

Totaal : 1.134 miljoen.

Af te trekken : verminderings- en inhoudingen voor inningskosten : 77 miljoen.

Netto-bedrag der rechten : 1.057 miljoen.

§ 3. — *Importance réelle actuelle de cette dotation*

(influence de l'index des prix de détail).

La législation actuelle (1) accorde au Fonds des provinces un régime de mobilité selon lequel chaque quart de la dotation annuelle est censé se rapporter à un trimestre civil et voit son montant influencé par l'index moyen des prix de détail pour le trimestre pénultième (2).

En vertu de ce régime, doit être appliquée une majoration de :

- 25 p.c. pour un index de 117 à 119,38;
- 27,50 p.c. pour un index moyen de 119,39 à 121,77;
- 30 p.c. pour un index moyen de 121,78 à 124,16.

Appliquée à la dotation de 993,5 millions, la majoration actuelle de 27,5 p.c. consécutive à la hausse de l'index porte cette dotation à 1.267 millions en chiffres ronds.

§ 4. — *Autres éléments à prendre en considération.*

Sont visées ici diverses mesures récentes qui ont eu une répercussion directe sur les finances provinciales et dont il doit être tenu compte quand on établit le décompte « Etat-Provinces » pour la fixation de la dotation du Fonds.

1) Du fait qu'à partir de 1964, l'Etat a renoncé à aider les provinces dans la couverture des charges qu'entraîne pour elles la délivrance gratuite des livres et objets classiques dans les écoles gardiennes et primaires subventionnées (3), la dépense provinciale passe de 100 à 200 millions de francs (4), soit donc, pour les provinces, une *perte de 100 millions*.

2) L'article 12 de la loi du 24 décembre 1963, établissant une taxe (d'Etat) sur les appareils automatiques de divertissement, a aboli les taxes analogues que levaient les provinces, d'où, pour celles-ci, une *perte de 35 millions* (5).

(1) Lois et arrêtés coordonnés concernant les finances provinciales et communales, article 27, al. 2, combiné avec les articles 6 et 10.

(2) Le quart « trimestriel » est majoré d'autant de fois 2,50 p.c. que l'index moyen du trimestre pénultième comporte de tranches complètes de 2,39 points au-dessus de 93,10.

(3) Voir article 69, § 1er, des lois coordonnées sur l'enseignement primaire modifié par l'article 39, § 4, de la loi du 29 mai 1959.

(4) En 1962 et 1963 (années scolaires 1961-1962 et 1962-1963) l'Etat et les provinces avaient supporté, respectivement, la moitié de la charge totale de quelque 200 millions.

(5) D'après les budgets provinciaux pour 1963 (montant plus élevé prévu à ceux de 1964).

» 3. — *Huidige werkelijke hoegrootheid van die dotatie.*

(Invloed van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen).

De huidige wetgeving (1) verleent aan het Fonds der provinciën een mobiliteitsstelsel, volgens hetwelk elk vierde gedeelte van de jaarlijkse dotatie geacht wordt betrekking te hebben op en kalenderkwartaal en beïnvloed wordt door het gemiddelde indexcijfer der kleinhandelsprijzen voor het voorlaatste kwartaal (2).

Krachtens dat stelsel moet een verhoging worden toegepast van :

- 25 t.h. voor een gemiddeld indexcijfer van 117 tot 119,38.
- 27,50 t.h. voor een gemiddeld indexcijfer van 119,39 tot 121,77.
- 30 t.h. voor een gemiddeld indexcijfer van 121,78 tot 124,16.

Toegepast op de dotatie van 993,5 miljoen, brengt de huidige verhoging van 27,5 t.h. ingevolge de stijging van het indexcijfer, bedoelde dotatie op 1.267 miljoen.

§ 4. — *Andere in aanmerking te nemen gegevens.*

Hierbij worden de verschillende recente maatregelen bedoeld die een directe weerslag op de provinciale financiën hebben gehad en waarmede er rekening moet worden gehouden bij het opmaken van de verrekening « Rijk-provinciën » met het oog op de vaststelling van de dotatie van het Fonds.

1) Daar het Rijk vanaf 1964 de provinciën niet meer tegemoetkomt in de dekking van de lasten, voortvloeiende uit de kosteloze verstrekking van schoolboeken en -voorwerpen in de gesubsidiëerde waar- en lagere scholen (3), stijgt de provinciale uitgave van 100 tot 200 miljoen frank (4), wat voor de provinciën, *een verlies van 100 miljoen betekent*.

2) Artikel 12 van de wet van 24 december 1963, waarbij een (Rijks) belasting op de automatische ontspanningstoestellen werd ingevoerd, heeft de door de provinciën geheven gelijkwaardige belastingen opgeheven, waaruit voor deze een verlies van 35 miljoen (5) voortvloeit.

(1) Gecoördineerde wetten en besluiten betreffende de gemeentelijke en provinciale financiën, artikel 27, lid 2 gecombineerd met de artikelen 6 en 10.

(2) Het « kwartaal » vierde wordt verhoogd met zoveel maal 2,50 t.h. als het gemiddelde indexcijfer voor het voorlaatste kwartaal volledige tranches van 2,39 punten boven 93,10 behelst.

(3) Zie artikel 69, § 1, van de gecoördineerde wetten op het lager onderwijs, gewijzigd bij artikel 39, § 4, van de wet van 29 mei 1959.

(4) In 1962 en 1963 (schooljaren 1961-1962 en 1962-1963), hadden het Rijk en de provinciën respectievelijk de helft van de totale last van ongeveer 200 miljoen gedragen.

(5) Volgens de provinciebegrotingen voor 1963 (hoger bedrag uitgetrokken op de begrotingen voor 1964).

3) Par contre, la même loi, en son article 8, § 2, accorde aux provinces, sur le produit de la nouvelle taxe, *une part annuelle de 101,6 millions*.

4) En résumé et conclusion : ces trois mesures se traduisent, pour les provinces, par *une perte de 33 millions* qui devrait être compensée par une majoration correspondante du Fonds des provinces, dont la dotation sera ainsi portée de 1.267 à *1.300 millions*.

§ 5. — Mesures de simplification.

Il a été jugé utile de tirer profit de la revision de la dotation du Fonds pour réaliser, dans le domaine des finances provinciales, diverses simplifications profitables tant à l'Etat qu'aux provinces.

Les mesures de simplification fixées dans le projet de loi, et, qui ont influencé la dotation attribuée par celui-ci au Fonds des provinces, consistent en :

1) La suppression du Fonds spécial provincial visé à l'article 6, § 1, alinéa 2, des lois coordonnées relatives à la taxe sur les jeux et paris et l'incorporation de sa dotation à celle du Fonds des provinces.

Ledit Fonds spécial reçoit :

a) bon an, mal an, quelque 20.000.000 de francs provenant de la taxe d'Etat frappant les sommes engagées dans les concours de paris sur les résultats d'épreuves sportives autres que les courses de chevaux (1);

b) depuis 1964, en vertu de l'article 8, § 2, de la loi du 24 décembre 1963 déjà citée, une part annuelle de 101.600.000 francs dans le produit de la taxe d'Etat sur les appareils automatiques de divertissement.

Les 122 millions de francs récupérés par l'Etat par suite de la suppression du Fonds spécial seraient versés au Fonds des provinces dont la dotation devrait normalement passer de 1.300 à *1.422 millions*.

2) La reprise par l'Etat des obligations imposées aux provinces par la loi scolaire, en matière de délivrance gratuite de livres et objets classiques dans les écoles gardiennes et primaires subventionnées (charge de 200 millions par an), avec compensation par réduction du Fonds des provinces.

Des 1.422 millions précités, la dotation normale pour 1965 serait ainsi ramenée à *1.222 millions*, sans préjudice des mesures transitoires prévues pour 1965 et 1966 par le projet de loi et dont il sera question au Chapitre II.

(1) Pour 1960, 1961 et 1962, le Fonds reçut, respectivement, 20,76 M., 29,08 M. et 20,68 millions. En 1963, la recette n'atteignit que 17,63 millions, mais cette chute est due aux rigueurs exceptionnelles de l'hiver, qui désorganisèrent les rencontres de football et, partant, les pronostics pendant le 1er trimestre de 1963.

3) Daarentegen wordt bij artikel 8, § 2, van dezelfde wet aan de provinciën een *jaarlijks aandeel van 101,6 miljoen* in de opbrengst van de nieuwe belasting toegekend.

1) Kortom en ter conclusie : deze drie maatregelen komen voor de provinciën neer op een *verlies van 33 miljoen*; dat zou moeten gecompenseerd worden door een overeenstemmende verhoging van het Fonds der provinciën, waarvan de dotatie aldus van 1.267 tot *1.300 miljoen* zal worden opgevoerd.

§ 5. — Maatregelen ter vereenvoudiging.

Het werd dienstig geacht naar aanleiding van de herziening van de Fondsdotatie, op het gebied van de provinciale financiën diverse vereenvoudigingen door te voeren, waarbij zowel het Rijk als de provincies baat zullen vinden.

De vereenvoudigingsmaatregelen die in het voorontwerp van wet werden opgenomen en die de daarbij aan het Fonds der provinciën verleende dotatie hebben beïnvloed, bestaan in :

1) de afschaffing van het speciaal provinciefonds, bedoeld in artikel 6, § 1, lid, 2, van de gecoördineerde wetten betreffende de belasting op de spelen en weddenschappen, en de opneming van zijn dotatie in die van het Fonds der provinciën.

Bedoeld speciaal Fonds ontvangt :

a) gemiddeld 's jaars ongeveer 20.000.000 frank voortkomende uit de Rijksbelasting op de ingezette sommen bij weddenschappen op de uitslagen van sportwedstrijden andere dan de paardenwedrennen(1)

b) sedert 1964, krachtens artikel 8, § 2, van de reeds vermelde wet van 24 december 1963, een jaarlijks aandeel van 101.600.000 frank in de opbrengst van de Rijksbelasting op de automatische ontspanningstoestellen.

De door het Rijk, ingevolge de afschaffing van het speciaal Fonds teruggewonnen 122 miljoen zou aan het Fonds der provinciën worden afgedragen, wat normaal diens dotatie van 1.300 op *1.422 miljoen* zou moeten brengen.

2) de overname, door het Rijk, van de door de schoolwet aan de provinciën opgelegde verplichtingen op het stuk van kosteloze verstrekking van schoolboeken en -benodigdheden in de gesubsidiëerde bewaarscholen en lagere scholen (last van 200 miljoen per jaar), mits compensatie door een vermindering van het Fonds der provinciën.

De normale dotatie voor 1965 zou aldus van 1.422 miljoen tot *1.222 miljoen* worden teruggebracht, onverminderd de overgangsmatregelen welke het ontwerp van wet voor 1965 en 1966 behelst en waarvan sprake is onder hoofdstuk II.

(1) Voor 1960, 1961 en 1962 ontving het Fonds respectievelijk 20,76 M., 29,08 M. en 20,68 M. In 1963 bedroeg de ontvangst slechts 17,63 miljoen, wat echter te wijten is aan de strenge winter, waardoor de voetbalwedstrijden, en dus ook de voetbalpools gedurende het eerste kwartaal 1963 in de war werden gestuurd.

Les mesures, que tendent à réaliser les articles 14, 15 et 16, 1°, du projet de loi, élimineront bien des complications d'ordre administratif, que rien ne justifie plus.

Sur le plan financier, elles constituent de simples compensations et n'entraîneront donc nulle charge nouvelle pour l'Etat.

CHAPITRE II.

De l'évolution du Fonds.

1) Principe.

Le régime d'évolution prévu dans le projet de loi est *identique* à celui qui, depuis 1964, régit le Fonds des communes.

En effet, *calqué sur l'article 3 de la loi du 16 mars 1964 relative au Fonds des communes*, l'article 3 de l'avant-projet stipule qu'à partir de 1967, le Fonds des provinces sera alimenté par une part dans le produit de certains impôts de l'Etat, le taux de cette part étant à fixer par le Roi quand sera connu le montant des produits fiscaux pour l'exercice 1965.

Comme celles des communes, les recettes provinciales subiront ainsi l'influence de la conjoncture.

2) Régime transitoire.

En attendant que cette solidarité entre le Fonds et certaines recettes fiscales soit réalisable, des montants fixes, à prélever sur les ressources générales de l'Etat, ont dû être prévus pour la dotation du Fonds. Les montants ont été calculés de manière à réaliser progressivement les mesures d'adaptation esquissées ci-avant, lesquelles ne trouveraient leur application complète qu'à partir de l'année 1967.

a) Pour 1965, la dotation devrait, suivant les calculs établis au chapitre I (plus spécialement en son § 5, 2°) être fixée à 1.222 millions de francs, avec reprise par l'Etat de la charge totale des fournitures classiques.

Toutefois, le projet de loi limite :

— à 950 millions de francs la dotation de 1965, ce montant représentant la dotation annuelle du Fonds de 1965 (824,9 millions) majorée du Fonds spécial (121,6 millions) supprimé par les articles 14 et 16, 1°, du projet;

— aux deux tiers de son montant total, la charge des fournitures classiques qui sera refusée par l'Etat pour l'année scolaire 1964-1965 (art. 19 du projet).

b) Pour 1966, la dotation à prévoir serait la dotation théorique de 1965 (1.222 millions), majorée de 5 p.c. comme c'est le cas pour le Fonds des communes (total : 1.283 millions).

De maatregelen die het voorwerp uitmaken van de artikelen 14, 15 en 16, 1° van het ontwerp van wet, zullen vele verwikkelingen van administratieve aard, die door niets meer gerechtvaardigd worden, uitschakelen.

Op financieel vlak, vormen zij loutere compensaties en zullen zij dus geen enkele nieuwe last voor het Rijk tot gevolg hebben.

HOOFDSTUK II.

Evolutie van het Fonds.

1) Beginsel.

Het stelsel van evolutie, opgenomen in het voorontwerp van wet, is volkomen gelijk aan het stelsel dat sedert 1964 voor het Gemeentefonds geldt.

Inderdaad, artikel 3 van het ontwerp *dat hetzelfde is als artikel 3 van de wet van 16 maart 1964 betreffende het Gemeentefonds*, bepaalt dat het Fonds der provinciën vanaf 1967 zal gestijfd worden door een aandeel in de opbrengst van bepaalde Rijksbelastingen, met dien verstande dat het percentage van dit aandeel door de Koning zal worden vastgesteld wanneer het bedrag van de fiscale opbrengsten voor het dienstjaar 1965 zal gekend zijn.

De ontvangsten van de provinciën zullen dus even veel als die van de gemeenten ook de invloed van de conjunctuur ondergaan.

2) Overgangsstelsel.

In afwachting dat deze solidariteit tussen het Fonds en bepaalde belastingontvangsten verwezenlijkt wordt, dienden er vaste bedragen, te heffen van de algemene Rijksinkomsten, voor de dotatie van het Fonds te worden vastgesteld. De bedragen werden berekend met het oog op de progressieve verwezenlijking van de boven uiteengezette aanpassingsmaatregelen, welke slechts vanaf het jaar 1967 volledig zouden toegepast worden.

a) Voor 1965 zou de dotatie, volgens de berekeningen onder hoofdstuk I (inzonderheid onder § 5, 2°) moeten vastgesteld worden op 1.222 miljoen frank, terwijl de Staat de volledige last van de schoolbenodigdheden op zich zou nemen.

Het ontwerp beperkt echter :

— tot 950 miljoen frank, de dotatie voor 1965 : dit bedrag vertegenwoordigt de huidige dotatie van het Fonds voor 1965 (824,9 miljoen) verhoogd met het Speciaal Fonds (121,6 miljoen) dat opgeheven wordt bij de artikelen 14 en 16, 1° van het ontwerp;

— tot tweederde van haar totaal bedrag, de last van de schoolbenodigdheden, welke door de Staat voor het schooljaar 1964-1965 zal worden overgenomen (artikel 19 van het ontwerp).

b) Voor 1966 zou de dotatie gelijk zijn aan de theoretische dotatie voor 1965 (1.222 miljoen), verhoogd met 5 t.h., zoals dit het geval is voor het gemeentefonds (totaal 1.283 miljoen).

Cependant, comme seconde étape d'acheminement, de la dotation vers sa structure définitive, le projet

$$\frac{1.283 + 950}{2}$$

en limite le montant pour 1966 à ou 1.120 millions en chiffres ronds.

Par contre, c'est la totalité de la charge des fournitures classiques que l'Etat supportera à partir de l'année scolaire 1965-1966.

c) Pour 1967, enfin, une majoration de 10 p.c. de la dotation théorique de 1965 (1.222 millions) porte à 1.344 millions le montant minimum que devra procurer au Fonds sa quote-part dans le produit de certains impôts de l'Etat (article 3, alinéa 2).

TITRE II.

La répartition du Fonds (art. 5 à 7).

Du régime actuel de répartition du Fonds des provinces qui serait modifié à partir de 1966, il a été jugé opportun de conserver :

1) la division du Fonds en un certain nombre de tranches proportionnelles, en importance, à un certain nombre de groupes de besoins provinciaux;

2) la répartition de chaque tranche d'après des critères propres, étant entendu :

a) qu'un nouveau groupement des besoins serait effectué;

b) que l'importance respective de ces besoins serait établie d'après les données disponibles les plus récentes;

c) que seuls des *critères objectifs* de répartition seraient retenus, *ceci excluant donc toute répartition proportionnelle aux charges réellement assumées par les provinces.*

Il est rappelé que le système de répartition d'après les charges, que la loi actuelle applique à diverses tranches du Fonds, suscite beaucoup de critiques du fait, notamment, que plus une province dépense, plus élevée est sa part dans le Fonds.

Telles sont les grandes lignes de la réforme que, sous l'angle de la répartition du Fonds, tend à réaliser le projet de loi.

Plus amples explications au sujet des solutions retenues sont données ci-après.

§ 1. — *Nouveau groupement des besoins provinciaux.*

Les dépenses et les recettes des divers chapitres des budgets provinciaux ordinaires pour l'exercice 1964

Evenwel beperkt het ontwerp, als tweede stap naar de definitieve structuur van de dotatie, haar bedrag

$$\frac{1.283 + 950}{2}$$

voor 1966 tot of, afgerond, 1.120 miljoen.

Daarentegen zal de totaliteit van de last der schoolbenodigdheden vanaf het schooljaar 1965-1966 door de Staat worden gedragen.

c) Voor 1967, tenslotte, brengt een verhoging met 10 t.h. van de theoretische dotatie van 1965 (1.222 miljoen), het minimumbedrag dat het Fonds als aandeel in de opbrengst van sommige Rijksbelastingen zal moeten bekomen op 1.344 miljoen (art. 3, lid 2).

TITEL II.

Omslag van het Fonds (art. 5 tot 7).

Van het huidige stelsel van verdeling van het Fonds der provinciën, dat van 1966 af zou gewijzigd worden wordt het opportuun geacht te behouden :

1) de verdeling van het Fonds in een bepaald aantal tranches die wat hun belangrijkheid betreft in verhouding staan tot een bepaald aantal provinciale behoeftegroepen;

2) de omslag van elke tranche volgens daaraan eigen maatstaven. Met dien verstande echter :

a) dat er een nieuwe groepering van de behoeften wordt doorgevoerd;

b) dat de respectieve belangrijkheid van deze behoeften wordt vastgesteld volgens de meest recente beschikbare gegevens;

c) dat enkel *objectieve omslagmaatstaven* worden weerhouden, *met uitsluiting dus van elke omslag in verhouding tot de door de provinciën werkelijk gedragen lasten.*

Er moge aan herinnerd worden dat het stelsel van omslag volgens de lasten, dat krachtens de huidige wet voor verschillende Fondstranches geldt, veel kritiek uitlokt omdat, namelijk, hoe meer een provincie uit geeft hoe hoger haar aandeel in het Fonds is.

Dit zijn de grote lijnen van de hervorming welke het ontwerp van wet op het gebied van de omslag van het Fonds wil verwezenlijken.

Nadere uitleg omtrent de weerhouden oplossing wordt verder verstrekt.

§ 1. — *Nieuwe groepering van de provinciale behoeften.*

Na berekening van de netto-last (uitgaven min ontvangsten) van de verschillende hoofdstukken der ge-

(1) peuvent être classées suivant les quatre subdivisions ci-après, comportant respectivement, les chapitres :

— Administration, Justice, Assistance, Hygiène, Economie, Beaux-Arts et Pensions;

— Enseignement, à l'exclusion des charges provoquées « par la gratuité des fournitures classiques » (motifs : voir supra, chapitre I, § 5, 2°);

— Voirie et Travaux;

— Dette.

Après quoi, les dépenses et les recettes du chapitre « Dette » ont été reportées sur les trois groupes précédents proportionnellement à leur importance, celles du 1er groupe n'étant toutefois entrées en ligne de compte que pour les montants des chapitre « Hygiène » et « Beaux-Arts », c.à.d. ceux du 1er groupe qui sont le plus susceptibles de bénéficier d'investissements provinciaux. (N.B. Cette élimination, par transfert, du groupe « Dette » se justifie comme suit : si, comme actuellement, une tranche du Fonds avait été conservée pour contribuer plus spécialement à la couverture des charges d'emprunts, force aurait été d'en continuer la répartition au prorata de ces charges, puisqu'il n'existe, évidemment, nul critère objectif des « besoins en matière d'emprunts »).

L'opération a donc laissé subsister trois groupes de dépenses et de recettes.

Une répartition judicieuse du Fonds des provinces doit tendre à assurer un même pourcentage de couverture des dépenses de chaque groupe. Pour ce faire, il faut ajouter aux recettes propres à ces groupes un prélèvement suffisant sur la dotation du Fonds.

Si pour l'année budgétaire envisagée la dotation du Fonds des provinces était fixée à 1.222 millions de francs, le pourcentage uniforme de couverture des dépenses de chacun des trois groupes et les prélèvements sur le Fonds pour atteindre le résultat recherché s'établiraient comme suit, les chiffres étant exprimés en millions de francs.

wone provinciebegrotingen voor het dienstjaar 1964(1) werden vier onderverdelingen gemaakt, welke respectievelijk omvatten de hoofdstukken :

— Administratie, Justitie, Onderstand, Hygiène, Economie, Schone Kunsten en Pensioenen;

— Onderwijs, met uitsluiting van de lasten « voor kosteloze verstrekking van schoolbehoeften » (redenen : zie supra, Hoofdstuk I, § 5, 2°);

— Wegen en werken (Hoofdstuk VIII);

— Schuld.

Nadien werd de netto-last van het hoofdstuk « Schuld » overgebracht op de vorige drie groepen in verhouding tot hun belangrijkheid, waarbij van de eerste groep echter slechts in aanmerking werden genomen de bedragen van de hoofdstukken « Hygiène » en « Schone Kunsten » d.w.z. die van de eerste groep, welke het meest op provinciale investeringen zijn aangewezen. (N.B. Deze eliminatie, door overbrenging van de groep « Schuld » is verantwoord als volgt : indien, zoals thans, een Fondstranche werd behouden om meer in 't bijzonder bij te dragen in de dekking van de schuldlasten, ware men verplicht geweest deze voort te verdelen naar rata van die lasten, vermits er vanzelfsprekend geen objectieve maatstaf bestaat voor de « behoeften inzake leningen »).

Na de bewerking zijn dus drie groepen van uitgaven en ontvangsten blijven bestaan.

Een oordeelkundige omslag van het Fonds der Provinciën dient te streven naar het toekennen van éénzelfde tenhonderd voor de dekking van de uitgaven van elke groep. Om dit te bereiken, dient bij de ontvangsten, eigen aan deze groepen, een voldoende afneming op de dotatie van het Fonds gevoegd te worden.

Indien voor het beschouwde begrotingsjaar de dotatie van het Fonds der Provinciën op 1.222 miljoen werd vastgesteld, zou het eenvormig tenhonderd tot dekking van de uitgaven van elk van de drie groepen en de afnemingen op het Fonds, om het gezochte resultaat te bereiken, aldus worden vastgesteld : (de cijfers zijn in miljoenen franks uitgedrukt).

	Dépenses à couvrir	Recettes budgétaires	Apport du Fonds	Recettes totales	% de couverture des dépenses
	—	—	—	—	—
	<i>Te dekken uitgaven</i>	<i>Begrotings- ontvangsten</i>	<i>Inbreng van het Fonds</i>	<i>Totale ontvangsten</i>	<i>% tot dekking van de uitgaven</i>
1 ^{er} groupe (administration) — 1 ^{ste} groep (administratie) .	1.317,3	237,4	+ 622,9	= 860,3	65,31
2 ^e groupe (enseignement) — 2 ^e groep (onderwijs) . . .	1.869,7	857,5	+ 363,6	= 1.221,1	65,31
3 ^e groupe (voirie) — 3 ^e groep (wegen)	482,6	79,7	+ 235,5	= 315,2	65,31
	3.669,6	1.174,6	+ 1.222	= 2.396,6	65,31

(1) A l'exclusion des chapitres se rapportant aux exercices antérieurs (ch. I), au patrimoine (ch. II), aux régies provinciales (ch. V) et aux transferts (ch. XIV), ces chapitres n'étant en rien représentatifs de besoins.

(1) Met uitsluiting van de hoofdstukken betreffende de vorige dienstjaren (Hoofdstuk I), het patrimonium (Hoofdstuk II), de provinciebedrijven (Hoofdstuk V) en de overdrachten (Hoofdstuk XIV) die de behoeften niet weerspiegelen.

§ 2. — *Constitution des tranches du Fonds.*

Le projet prévoit la division du Fonds en trois tranches établies sur base d'une dotation normale de 1.222 millions de francs.

Première tranche (Administration, etc.) :

622,906 ou 50,974 % à arrondir à 51 %

Deuxième tranche (Enseignement) :

363,594 ou 29,754 % à arrondir à 30 %

Troisième tranche (Voirie) :

235,50 ou 19,272 % à arrondir à 19 %

1.222 ou 100 % 100 %

§ 3. — *Nouveaux critères de répartition.*

Il est souligné que toute répartition sur base des charges provinciales est exclue du projet (actuellement, 53,91 % du Fonds sont répartis au prorata des charges nettes en matière d'hygiène publique, de beaux-arts, d'enseignement et de dette).

1) La première tranche (Administration, etc., art. 5, du projet de loi) sera, comme c'est le cas depuis 1964 (1) scindée en deux parties :

a) la première, à répartir par *parts égales* entre les neuf provinces, sera, toutefois, portée de 90 à 135 millions, chaque province recevant donc 15 au lieu de 10 millions.

Il s'agit là d'une mesure avantageuse pour les provinces peu peuplées dont les charges d'administration générales, ramenées par tête d'habitant, sont forcément plus élevées que dans les autres provinces.

Quant à l'augmentation de 90 à 135 millions, elle se justifie par l'accroissement de quelque 50 p.c. apporté par la réforme à un certain secteur des recettes provinciales (2).

b) le solde sera réparti au prorata du chiffre de la population, celui du Brabant étant, toutefois, majoré de la moitié du nombre d'habitants de l'arrondissement de Bruxelles-Capitale, ceci pour tenir compte des charges spéciales qu'occasionne au Brabant la présence de deux communautés linguistiques sur son territoire.

2) Pour la deuxième tranche (Enseignement) : répartition au prorata des subventions de fonctionnement versées par l'Etat aux provinces en exécution du pacte scolaire, pendant l'année précédant celle à laquelle se rapporte la répartition (article 6).

1) Lois et arrêtés coordonnés, article 28, remplacé par l'article 1er de l'arrêté royal du 14 novembre 1963.

(2) Actuellement : Fonds des prov. (1965) + Fonds spécial : 825 + 122 = 947 millions.

Réforme : F.P. et dépenses en moins (fourn. cl.) = 1.222 + 200 = 1.422 millions.

Avantage : 475 millions = 50 %.

§ 2. — *Vorming van de Fondstranches.*

Het ontwerp regelt de verdeling van het Fonds in drie tranches, vastgesteld op grond van een normale dotatie van 1.222 miljoen frank.

Eerste tranche (Administratie) :

622,906 of 50,974 % af te ronden op 51 %

Tweede tranche (Onderwijs) :

363,594 of 29,754 % af te ronden op 30 %

Derde tranche (Wegen) :

235,50 of 19,272 % af te ronden op 19 %

1.222 of 100 % 100 %

§ 3. — *Nieuwe maatstaven voor de omslag.*

Er wordt met nadruk op gewezen dat iedere omslag op grond van de lasten der provinciën uit het ontwerp werd geweerd. (Thans worden 53,91 % van het Fonds omgeslagen naar rata van de netto-lasten inzake openbare hygiëne, schone kunsten, onderwijs en schuld).

1) De eerste tranche (Administratie, enz., art. 5 van het wetsontwerp) zal, zoals sedert 1964 gedaan wordt (1) in twee delen worden gesplitst :

a) het eerste gedeelte, dat in *gelijke tranches* onder de negen provinciën moet verdeeld worden, zal evenwel van 90 op 135 miljoen gebracht worden zodat elke provincie niet 10 miljoen maar 15 miljoen zal ontvangen.

Het betreft hier een gunstige maatregel voor de weinig bevolkte provincies, waarvan de lasten van algemeen bestuur, per inwoner, uiteraard hoger liggen dan in de andere provincies.

De verhoging van 90 tot 135 miljoen is gerechtvaardigd door de verhoging van ongeveer 50 t.h. die door de hervorming in een bepaalde sector van de provinciale ontvangsten wordt teweeggebracht (2).

b) het saldo zal omgeslagen worden naar rata van het bevolkingscijfer, met dien verstande dat het bevolkingscijfer van Brabant vermeerderd wordt met de helft van het aantal inwoners van het arrondissement Brussel-Hoofdstad, dit om rekening te houden met de bijzondere lasten die Brabant te dragen heeft tengevolge van het bestaan van twee taalgemeenschappen op zijn grondgebied.

2) voor de tweede tranche (Onderwijs) : omslag naar rata van de werkingstoelagen, door de Staat krachtens het schoolpakt aan de provinciën uitgekeerd gedurende het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarop de omslag betrekking heeft (art. 6).

(1) Gecoördineerde wetten en besluiten artikel 28, vervangen door artikeel 1 van het koninklijk besluit van 14 november 1963.

(2) Thans : Fonds der provinciën (1965) + Speciaal Fonds : 825 + 122 = 947 miljoen.

Hervorming : F.P. en mindere uitgaven (schoolbehoeften) = 1.222 + 200 = 1.422 miljoen.

Voordeel : 475 miljoen + 50 t.h.

Il s'agit là d'un critère nouveau, absolument objectif, en ce sens qu'il fait entrer en ligne de compte à la fois le nombre d'élèves des écoles provinciales et la charge qu'en vertu des dispositions légales et réglementaires, chaque élève, selon la nature des cours suivis, est censé occasionner (1).

(La part touchée par chaque province sera donc absolument indépendante des dépenses plus ou moins considérables que la province aura consacrées à ses écoles).

3) Pour la troisième tranche :

a) répartition d'une moitié d'après la longueur des routes provinciales;

b) répartition de l'autre moitié d'après la superficie de la province (art. 7).

*
**

§ 4. — *Mesure transitoire.*

Pour l'année 1965, le projet fixe à titre transitoire à 950 millions de francs la dotation du Fonds des provinces alors que normalement cette dotation devrait s'élever à 1.222 millions de francs.

La réduction de la dotation normale ne permet évidemment pas d'appliquer au Fonds les nouveaux critères de répartition prévus par le projet de loi.

Dès lors, sont maintenus pour 1965 les critères actuels de répartition, les nouveaux critères n'étant applicables qu'à partir de 1966.

*
**

1° De l'exposé qui précède, on peut résumer comme suit les objectifs de la réforme projetée :

a) la revision de la dotation du Fonds des provinces tend à réparer progressivement le préjudice que, pendant de nombreuses années, les provinces subirent par suite de l'erreur d'évaluation commise en 1948, erreur exclusivement imputable d'ailleurs à l'insuffisance de renseignements disponibles à l'époque au sujet de la valeur réelle des recettes fiscales transférées des provinces à l'Etat.

Dans cette revision sont englobées, en outre, diverses simplifications hautement souhaitables, à savoir la suppression d'un Fonds spécial provincial alimenté par

(1) Une répartition basée uniquement sur le nombre d'élèves serait profondément injuste, les charges occasionnées par un élève suivant quelques cours du soir étant considérablement moins élevées p. ex., que celles relatives à un élève de l'enseignement technique de plein exercice. Les subventions de fonctionnement étant adaptées à tous les types d'enseignement (voir loi du 29 mai 1959, art. 32), leur prise en considération pour la répartition adapte automatiquement celle-ci aux charges *théoriques* de l'enseignement.

Het betreft hier een nieuwe volstrekt objectieve maatstaf, in die zin dat daarbij zowel rekening wordt gehouden met het aantal leerlingen van de provinciale scholen als met de last die elke leerling krachtens de wettelijke en reglementaire bepalingen en volgens de aard der gevolgde cursussen, geacht wordt te weeg te brengen (1).

(Het aandeel dat elke provincie ontvangt zal dus niets te maken hebben met de omvang van de uitgaven die zij aan haar scholen besteedt).

3) Voor de derde tranche :

a) omslag van de helft naar rata van de lengte der provinciale wegen;

b) omslag van de andere helft naar rata van de oppervlakte der provincie.

*
**

§ 4. — *Overgangsmaatregel.*

Voor het jaar 1965 stelt het ontwerp bij overgangsmaatregel de dotatie van het Fonds der Provinciën op 950 miljoen frank vast terwijl bedoelde dotatie normaliter 1.222 miljoen frank zou dienen te bedragen.

De vermindering van de normale dotatie maakt het natuurlijk onmogelijk op het fonds de in het wetsontwerp bedoelde nieuwe omslagmaatstaven toe te passen.

De huidige verdelingsmaatstaven worden dus voor 1965 behouden daar de nieuwe maatstaven slechts van 1966 af van toepassing zijn.

*
**

1° Aan de hand van voorgaande uiteenzetting kan men de doeleinden van de beoogde hervorming als volgt samenvatten :

a) de herziening van de dotatie van het Fonds der provinciën streeft ernaar geleidelijk het nadeel te herstellen dat de provinciën gedurende talrijke jaren ondergingen tengevolge van de verkeerde raming van 1948, vergissing die trouwens uitsluitend te wijten is aan de onvoldoende inlichtingen waarover men destijds beschikte betreffende het werkelijk bedrag van de fiscale ontvangsten die van de provinciën naar de Staat waren overgedragen.

Deze herziening gaat bovendien met verschillende hoogst wenselijke vereenvoudigingen gepaard te weten de opheffing van een Speciaal provinciefonds, gestijfd

(1) Een uitsluitend op grond van het aantal leerlingen berekende omslag zou uiterst onrechtvaardig zijn, aangezien de kosten voor een leerling die enkele avondcursussen volgt veel minder bedragen dan bv. voor een leerling van het technisch onderwijs met volledig leerplan. Daar de werkingstoelagen aan alle onderwijsvormen zijn aangepast (zie wet van 29 mei 1959, artikel 32), betekent het feit dat zij in aanmerking komen bij de berekening van de omslag dat deze laatste automatisch wordt aangepast aan de *theoretische* lasten van het onderwijs.

des quotes-parts dans divers impôts de l'Etat et la prise en charge par l'Etat du paiement, aux écoles primaires et gardiennes, du « subsidie » relatif à la délivrance gratuite des livres et objets classiques.

Communes et directions des écoles libres subventionnées ne peuvent qu'appeler de leurs vœux cette substitution de l'Etat aux provinces.

b) les conséquences financières de l'ensemble des mesures envisagées, en tenant compte des mesures transitoires, peuvent être évaluées comme suit :

door middel van aandelen in verschillende rijksbelastingen, en de overneming, door de Staat, van de last der « toelage » aan de lagere school en bewaarscholen voor het kosteloos verstrekken van schoolboeken en -benodigheden.

De gemeenten en directies der gesubsidieerde vrije scholen kunnen slechts tevreden zijn dat de Staat aldus in de plaats van de provinciën treedt.

b) de financiële gevolgen van de voorgenomen maatregelen mogen globaal genomen en rekening gehouden met de overgangsmaatregelen als volgt geraamd worden.

	1965	1966	1967
	(millions - miljoen)		
Régime envisagé. — <i>Voorgenomen stelsel</i> :			
Fonds des provinces (nouveau). — <i>Nieuw fonds der provinciën</i>	950	1.120	1.344 minimum
Reprise par l'Etat de la charge des fournitures classiques. — <i>Overname door de Staat van de last der schoolbehoeften</i>	137	206	206
	1.087	1.326	1.550
Régime actuel. — <i>Huidig stelsel</i> :			
Fonds des provinces (valeur 1965). — <i>Fonds der provinciën (bedrag in 1965)</i>	825	825	825
Fonds spécial (part dans taxes sur jeux et paris et appareils « à sous ». — <i>Speciaal Fonds (aandeel in de belastingen op de spelen en weddenschappen en geldapparaten)</i>	122	122	122
	947	947	947
Avantage pour provinces. — <i>Voordeel voor de provinciën</i>	140	379	603

c) la revision des règles de répartition du Fonds élimine toute répartition au prorata des charges provinciales, les parts de chaque province devant se calculer, à partir de 1966, exclusivement par application de critères objectifs.

2° Quant aux dispositions du projet de loi qui ne concernent ni la dotation, ni la répartition du Fonds, elles n'appellent nulle explication particulière.

Elles ne sont, en effet, sous une terminologie nouvelle inspirée de la loi du 16 mars 1964 relative au Fonds des communes, que la reproduction, à quelques détails près, des dispositions de la législation actuelle dont le maintien se justifiait.

*Le Ministre de l'Intérieur
et de la Fonction publique,*

c) de herziening van de regelen voor de omslag van het Fonds schakelt elke verdeling naar rata van de lasten der provinciën uit, aangezien het aandeel van iedere provincie van 1966 af uitsluitend naar objectieve maatstaven dient berekend te worden.

2° De bepalingen van het ontwerp van wet die noch op de dotatie, noch op de omslag van het Fonds betrekking hebben vergen geen bijzondere uitleg.

Zij werden in overeenstemming gebracht met de nieuwe terminologie, gebruikt in de wet van 16 maart 1964 betreffende het Gemeentefonds, doch zijn slechts de weergave, op een paar kleinigheden na, van de bepalingen van de huidige wetgeving voor dewelke er geen grond tot wijziging bestaat.

*De Minister van Binnenlandse Zaken
en van het Openbaar Ambt,*

A. GILSON.

Projet de loi relatif au Fonds des Provinces.**BAUDOUIN,**

ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir,

SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique est chargé de présenter en Notre nom aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

ART. 1er.

Le Fonds des provinces, institué par la loi du 21 décembre 1948 concernant les finances provinciales et communales, est régi par la présente loi.

CHAPITRE I.**De la dotation du Fonds des provinces.****ART. 2.**

La dotation du Fonds des provinces est fixée à :

950 millions de francs pour l'année 1965;
1.120 millions de francs pour l'année 1966.

Ces montants sont prélevés sur les ressources générales de l'Etat.

ART. 3.

A partir de l'année 1967, le Fonds des provinces est alimenté par une part :

1° dans le produit à la clôture de l'exercice pénultième :

a) des précomptes immobilier, mobilier et professionnel;

b) de l'impôt sur le revenu global versé par anticipation par les non-salariés;

c) de l'impôt des personnes physiques;

d) de l'impôt des sociétés;

e) de l'impôt des non-résidents;

f) de la taxe de circulation sur les véhicules automobiles;

Ontwerp van wet betreffende het Fonds der provinciën.**BOUDEWIJN,**

KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,

ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt is ermede belast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

ART. 1.

Voor het Fonds der provinciën, ingesteld bij de wet van 24 december 1948 betreffende de gemeentelijke en provinciale financiën, geldt tegenwoordige wet.

HOOFDSTUK I.**Dotatie van het Fonds der provinciën.****ART. 2.**

De dotatie van het Fonds der provinciën wordt vastgesteld op :

950 miljoen frank voor het jaar 1965;
1.120 miljoen frank voor het jaar 1966.

Die bedragen worden van de algemene Rijksinkomsten afgenomen.

ART. 3.

Van 1967 af wordt het Fonds der provinciën gestijfd met een aandeel :

1° in het bedrag dat bij de afsluiting van het voorlaatste dienstjaar is opgebracht door :

a) de onroerende, de roerende en de bedrijfsvoorheffing;

b) de door niet-loontrekkenden vooruitbetaalde belasting op het gezamenlijk inkomen;

c) de personenbelasting;

d) de vennootschapsbelasting;

e) de belasting der niet-verblijfhouders;

f) de verkeersbelasting op motorvoertuigen;

2° dans les sommes réalisées à la même date en matière de contributions directes sur les produits des exercices clos.

Le taux de la part visée à l'alinéa 1er sera fixé par le Roi en fonction du montant des produits fiscaux réalisés pour l'exercice 1965 et de telle manière qu'il assure au Fonds des provinces pour l'année 1967 une dotation non inférieure à 1.344 millions de francs.

ART. 4.

Le crédit relatif au Fonds des provinces est inscrit au budget des dépenses ordinaires du Ministère de l'Intérieur.

CHAPITRE II.

De la répartition du Fonds des provinces.

ART. 5.

51 centièmes du Fonds sont répartis :

1° à concurrence de 135 millions de francs, par parts égales entre les provinces;

2° le solde, au prorata du chiffre de la population des provinces constaté officiellement par le dernier recensement décennal publié au *Moniteur belge*, le nombre d'habitants de la province de Brabant étant, toutefois, majoré de la moitié de celui de l'arrondissement administratif de Bruxelles-Capitale.

Lorsque, pour une province ou l'arrondissement de Bruxelles-Capitale, le nombre d'habitants qui figure au relevé officiel du chiffre de la population du Royaume au 31 décembre de la dernière année précédant celle à laquelle se rapporte une répartition déterminée, dépasse de plus de 5 p.c. le nombre correspondant constaté par le dernier recensement décennal publié, le nombre du relevé officiel est pris pour base de la répartition.

ART. 6.

30 centièmes du Fonds sont répartis au prorata des subventions de fonctionnement effectivement versées par l'Etat aux provinces, en application de l'article 32 de la loi du 29 mai 1959, pendant la dernière année précédant celle à laquelle se rapporte la répartition.

ART. 7.

19 centièmes du Fonds sont répartis :

1° pour moitié, au prorata de la longueur des routes provinciales;

2° pour moitié, au prorata de la superficie des provinces.

2° in de sommen die op dezelfde datum ter zake van directe belastingen waren verkregen op de opbrengst van afgesloten dienstjaren.

De omvang van het in het eerste lid bedoelde aandeel wordt door de Koning bepaald in verhouding tot het bedrag van de voor het dienstjaar 1965 verkregen belastingopbrengst, en wel zo dat het Fonds der Provinciën voor het jaar 1967 als dotatie niet minder dan 1.344 miljoen ontvangt.

ART. 4.

Het krediet voor het Fonds der provinciën wordt uitgetrokken op de begroting van de gewone uitgaven van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

HOOFDSTUK II.

Omslag van het Fonds der provinciën.

ART. 5.

51 honderdste van het Fonds wordt omgeslagen :

1° tot een beloop van 135 miljoen frank, en in gelijke aandelen, over de provinciën;

2° het saldo, naar rata van het bevolkingscijfer van de provinciën, zoals dit officieel werd vastgesteld bij de jongste tienjaarlijkse volkstelling, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*, met dien verstande echter dat het aantal inwoners van de provincie Brabant verhoogd wordt met de helft van dat van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad.

Wanneer, voor een provincie of voor het arrondissement Brussel-Hoofdstad, het aantal inwoners dat voorkomt in de officiële opgave van het bevolkingscijfer van het Rijk op 31 december van het laatste jaar vóór het jaar waarop een bepaalde omslag betrekking heeft, meer dan 5 t.h. hoger ligt dan het overeenkomstig aantal vastgesteld bij de laatste bekendgemaakte tienjaarlijkse volkstelling, wordt het cijfer van de officiële opgave als grondslag genomen voor de omslag.

ART. 6.

30 honderdste van het Fonds wordt omgeslagen naar rata van de werkingstoelagen die gedurende het laatste jaar vóór het jaar waarvoor de omslag van toepassing is, werkelijk door de Staat aan de provinciën bij toepassing van artikel 32 van de wet van 29 mei 1959, werden uitgekeerd.

ART. 7.

19 honderdste van het Fonds wordt omgeslagen :

1° voor de helft, naar rata van de lengte der provinciale wegen;

2° voor de helft, naar rata van de oppervlakte der provinciën.

ART. 8.

Toutes les réparations prévues aux articles 5 à 7 sont indépendantes. Les parts des provinces dans chacune des tranches réparties sont payées par trimestre et par quart.

Jusqu'à l'établissement des parts dans la répartition annuelle, des avances sont versées au début de chaque trimestre. Chaque avance trimestrielle est égale au quart de la part obtenue dans la répartition de la tranche correspondante du Fonds afférent à l'année pénultième.

Si le montant global des avances afférentes à une tranche versées à une province, est supérieur à sa quote-part dans cette tranche, la différence est récupérée par la société anonyme « Crédit communal de Belgique », qui en débite le compte de la province.

ART. 9.

§ 1. S'il est constaté, après répartition d'une tranche du Fonds, qu'une erreur a été commise au détriment d'une province, la quote-part de celle-ci est calculée à nouveau d'après les règles et les taux appliqués pour la répartition à l'occasion de laquelle l'erreur a été commise.

La différence est allouée à la province par prélèvement sur le montant de la même tranche du Fonds d'une année ultérieure.

§ 2. En cas d'erreur commise au profit d'une province dans une répartition, un arrêté du Ministre de l'Intérieur ordonne la récupération de la somme allouée indûment et la répartit entre les provinces au prorata de leurs quotes-parts dans la même répartition, compte tenu de la réduction appliquée à la part entachée d'erreur.

L'arrêté ministériel est notifié pour exécution à la société anonyme « Crédit communal de Belgique ».

ART. 10.

Sur la proposition ou de l'avis conforme du conseil d'administration, le Roi peut modifier le nombre et le pourcentage des tranches du Fonds visées aux articles 5 à 7 ainsi que les dispositions réglant leur répartition.

En demandant l'avis du conseil d'administration, le Ministre de l'Intérieur fixe un délai qui ne peut être inférieur à un mois. Si l'avis n'est pas donné dans le délai imparti, il n'est plus requis.

Les modifications qui seraient apportées à la loi en vertu de l'alinéa 1er, entreront en vigueur le 1er janvier qui suit la date de leur publication.

ART. 8.

Alle omslagen bepaald in de artikelen 5 tot 7 zijn onafhankelijk. De aandelen van de provinciën in elk der omgeslagen tranches worden per kwartaal en per vierde betaald.

Totdat de aandelen in de jaarlijkse omslag zijn berekend, worden bij het begin van ieder kwartaal voorschotten gestort. Ieder kwartaalvoorschot is gelijk aan één vierde van het aandeel in de omslag van de overeenkomstige tranche van het Fonds van het voorlaatste jaar.

Is het gezamenlijk bedrag van de aan een Provincie gestorte voorschotten, die betrekking hebben op een tranche, groter dan haar aandeel in deze tranche, dan wordt het verschil verhaald door de naamloze vennootschap « Gemeentekrediet van België » die de rekening van de provincie daarvoor debiteert.

ART. 9.

§ 1. Wordt na omslag van een tranche van het Fonds bevonden, dat een vergissing in het nadeel van een Provincie is begaan, dan wordt het aandeel van die provincie opnieuw berekend volgens de regelen en tegen de percentages, die werden toegepast bij de omslag waarin de vergissing is begaan.

Het verschil wordt de provincie toegewezen bij wege van afneming van dezelfde tranche van het Fonds van een later jaar.

§ 2. Ingeval bij een omslag een vergissing in het voordeel van een provincie is begaan, gelast een besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken dat de ten onrechte toegekende som zal verhaald en over de provinciën zal worden omgeslagen in verhouding tot dezer aandeel in die omslag, rekening houdend met de op het foutieve aandeel toegepaste vermindering.

Het Ministerieel besluit wordt voor uitvoering aan de naamloze vennootschap « Gemeentekrediet van België » medegedeeld.

ART. 10.

Op de voordracht of op het eensluidend advies van de raad van beheer kan de Koning het aantal en het percentage van de in de artikelen 5 tot 7 bedoelde tranches van het Fonds, alsmede de bepalingen inzake hun omslag wijzigen.

Wanneer hij het advies van de raad van beheer vraagt, stelt de Minister van Binnenlandse Zaken een termijn vast, die niet minder dan een maand mag bedragen. Indien het advies niet binnen de gestelde termijn wordt verstrekt, is het niet langer vereist.

De wijzigingen die krachtens het eerste lid in deze wet mochten worden aangebracht, hebben uitwerking de 1° januari volgend op de datum van hun bekendmaking.

CHAPITRE III.

Du conseil d'administration du Fonds des provinces.

ART. 11.

Le conseil d'administration du Fonds des provinces se compose de 13 membres, à savoir :

1° quatre membres que le Ministre de l'Intérieur nomme pour un terme de six ans et parmi lesquels il désigne le président et le vice-président;

2° neuf membres nommés respectivement par les députations permanentes des conseils provinciaux et choisis parmi les membres de ces députations.

Le mandat des membres nommés en exécution de l'alinéa 1er, 2°, prend fin à la date du renouvellement des députations permanentes. La perte de qualité de membre de la députation permanente entraîne la fin du mandat.

Le Ministre de l'Intérieur désigne le fonctionnaire de son département qui sera chargé du secrétariat du conseil d'administration.

Participent, à titre consultatif, aux délibérations du conseil d'administration :

1° deux fonctionnaires délégués du Ministre de l'Intérieur;

2° deux fonctionnaires délégués du Ministre des Finances.

Le conseil d'administration peut entendre, sur des questions déterminées, toute personne dont il lui paraît souhaitable de connaître l'avis.

ART. 12.

Le mandat des membres du conseil d'administration est gratuit.

Toutefois, les membres bénéficient des indemnités pour frais de séjour selon les règles en vigueur en ce qui concerne les fonctionnaires généraux de l'Etat.

Ils obtiennent également le remboursement de leurs frais de parcours conformément à la réglementation relative aux frais de parcours résultant des déplacements effectués pour les besoins du service de l'Etat.

Les crédits nécessaires au fonctionnement du conseil d'administration sont inscrits au budget du Ministère de l'Intérieur.

ART. 13.

Chaque année, avant le 1er mai, le conseil d'administration fait rapport au Ministre de l'Intérieur sur son activité pendant l'année précédente.

Il peut, en tout temps, lui présenter des propositions tendant à la modification de la présente loi ou à la solution de problèmes que poserait la situation financière des provinces.

HOOFDSTUK III.

Raad van beheer van het Fonds der provinciën.

ART. 11.

De raad van beheer van het Fonds der Provinciën bestaat uit 13 leden :

1° vier leden die de Minister van Binnenlandse Zaken voor een termijn van zes jaar benoemt en uit wie hij de voorzitter en de ondervoorzitter aanwijst;

2° negen leden, respectievelijk door de bestendige deputaties der provincieraden benoemd en gekozen onder de leden van deze deputaties.

Het mandaat van de ter uitvoering van het eerste lid, 2°, benoemde leden vervalt bij de algemene vernieuwing van de bestendige deputaties. Met het verlies van de hoedanigheid van lid van de bestendige deputatie vervalt het mandaat.

De Minister van Binnenlandse Zaken wijst de ambtenaar van zijn departement aan die met het secretariaat van de raad van beheer is belast.

Aan de beraadslagingen van de raad van beheer nemen als adviseur deel :

1° twee ambtenaren, gemachtigd door de Minister van Binnenlandse Zaken;

2° twee ambtenaren, gemachtigd door de Minister van Financiën.

De raad van beheer kan over bepaalde vraagstukken eenieder horen wiens advies hij wenst te kennen.

ART. 12.

Het mandaat van de leden van de raad van beheer is onbezoldigd.

De leden worden evenwel voor hun verblijfskosten vergoed volgens de voor de ambtenaren-generaal van de Staat geldende regelen.

Hun reiskosten worden hun eveneens terugbetaald overeenkomstig de reglementering op de reiskosten gemaakt voor dienstreizen voor de noodwendigheden van de dienst van de Staat.

De nodige kredieten voor de werking van de raad van beheer worden op de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken uitgetrokken.

ART. 13.

De raad van beheer brengt ieder jaar, vóór 1 mei, aan de Minister van Binnenlandse Zaken verslag uit over zijn werkzaamheden tijdens het vorige jaar.

Hij mag hem te allen tijde voorstellen doen met het oog op het wijzigen van deze wet of op het oplossen van vraagstukken in verband met de financiële toestand der provincie.

Il donne son avis sur toute question que le Ministre de l'Intérieur juge opportun de lui soumettre.

ART. 14.

Le Ministre de l'Intérieur porte annuellement à la connaissance des Chambres législatives le rapport d'activité du conseil d'administration ainsi que les modifications qui ont été apportées à la présente loi par arrêté royal.

CHAPITRE IV.

Dispositions modificatives et abrogatoires.

ART. 15.

L'article 6, § 1er, alinéa 2, des lois relatives à la taxe sur les jeux et paris, coordonnées le 22 mars 1961, modifié par la loi du 16 mars 1964, est remplacé par la disposition suivante :

« 4,5 douzièmes du produit de ces additionnels extraordinaires sont versés au Fonds d'aide du Fonds des communes ».

ART. 16.

L'article 69, § 1er, des lois sur l'enseignement primaire, coordonnées le 20 août 1957, modifié par la loi du 29 mai 1959, est remplacé par la disposition suivante :

« § 1er. L'Etat supporte la charge financière qu'implique la délivrance gratuite des livres et objets classiques aux élèves des écoles gardiennes et primaires subventionnées, y compris les élèves des quatrièmes degrés.

» Le Roi fixe annuellement et forfaitairement le montant de cette intervention.

» Celle-ci est versée aux communes et aux directions des écoles privées sur états certifiés exacts par l'inspection scolaire.

» Un arrêté royal fixe annuellement les conditions d'application de ce paragraphe en ce qui concerne les enfants anormaux ».

ART. 17.

Sont abrogés :

1° l'article 8, § 2, de la loi du 24 décembre 1963 instaurant une taxe sur les appareils automatiques de divertissement;

2° les lois et arrêtés concernant les finances provinciales et communales coordonnés le 29 juin 1960, modifiés par l'arrêté royal du 14 novembre 1963 et par la loi du 16 mars 1964.

Hij dient van advies omtrent iedere aangelegenheid welke de Minister van Binnenlandse Zaken geraden acht hem voor te leggen.

ART. 14.

De Minister van Binnenlandse Zaken brengt ieder jaar het verslag over de werkzaamheden van de raad van beheer, alsmede de bij koninklijk besluit in deze wet gebrachte wijzigingen ter kennis van de Wetgevende Kamers.

HOOFDSTUK IV.

Wijzigings- en opheffingsbepalingen.

ART. 15.

Artikel 6, § 1, tweede lid, van de op 22 maart 1961 gecoördineerde wetten betreffende de belasting op de spelen en de weddenschappen, gewijzigd bij de wet van 16 maart 1964, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« 4,5 twaalfde van de opbrengst van die buitengewone opcentiemen wordt in het Hulpfonds van het Gemeentefonds gestort ».

ART. 16.

Artikel 69, § 1, van de op 20 augustus 1957 gecoördineerde wetten op het lager onderwijs, gewijzigd bij de wet van 29 mei 1959, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« § 1. De Staat draagt de financiële last verbonden aan het kosteloos verstrekken van leerboeken en schoolbehoeften aan leerlingen, ook uit de vierde graad, van gesubsidieerde bewaarscholen en lagere scholen.

» De Koning bepaalt jaarlijks en forfaitair het bedrag van deze bijdrage.

» Deze wordt aan de gemeenten en aan de directies van vrije scholen uitgekeerd op grond van door de schoolinspectie echt verklaarde staten.

» De wijze van toepassing van deze paragraaf, wat de abnormale kinderen betreft, wordt jaarlijks bij koninklijk besluit vastgesteld. »

ART. 17.

Worden opgeheven :

1° Artikel 8, § 2, van de wet van 24 december 1963, tot invoering van een belasting op de automatische ontspanningstoestellen;

2° de op 29 juni 1960 gecoördineerde wetten en besluiten betreffende de gemeentelijke en provinciale financiën, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 14 november 1963 en bij de wet van 16 maart 1964.

CHAPITRE V.

Dispositions transitoires.

ART. 18.

Les avances trimestrielles à accorder, en vertu de l'article 8, sur le Fonds des provinces afférent aux années 1966 et 1967, sont calculées au quart de la quote-part totale que les provinces ont obtenue, pour l'exercice 1964, dans le même Fonds.

Leur montant vient en déduction des quotes-parts dans les tranches visées aux articles 5, alinéa 1er, 2°, 6 et 7, respectivement à concurrence de 51 p.c., de 30 p.c. et de 19 p.c.

ART. 19.

Les sommes qui, en vertu de l'article 32, § 2, alinéa 2, des lois et arrêtés concernant les finances provinciales et communales, coordonnés le 29 juin 1960, devraient être versées à des provinces, après l'entrée en vigueur de la présente loi, en rectification d'erreurs commises à l'occasion de la répartition du Fonds des provinces afférent à un exercice antérieur à l'exercice 1966, sont prélevées sur la tranche du Fonds visée à l'article 5, alinéa 1er, 2°, de la présente loi.

ART. 20.

Pour l'année scolaire 1964-1965, l'Etat rembourse aux provinces un montant égal aux deux tiers de la charge qu'elles supportent en application de l'article 69, § 1er, des lois sur l'enseignement primaire coordonnées le 20 août 1957, modifié par la loi du 29 mai 1959.

Le crédit nécessaire est inscrit au budget du Ministère de l'Education nationale et de la Culture.

ART. 21.

La présente loi entre en vigueur le 1er janvier 1966, à l'exception :

1° des articles 2, 15, 17, 1°, et 20, qui produisent leurs effets le 1er janvier 1965;

2° de l'article 16, qui entre en vigueur le 1er septembre 1965.

Donné à Bruxelles, le 21 janvier 1965.

Par le Roi :

BAUDOUIN.

*Le Ministre de l'Intérieur
et de la Fonction publique,*

A. GILSON.

HOOFDSTUK V.

Overgangs- en slotbepalingen.

ART. 18.

De kwartaalvoorschotten, krachtens artikel 8 op het Fonds der provinciën voor de jaren 1966 en 1967 te verstrekken, worden berekend op één vierde van het totaal aandeel dat de provinciën voor het dienstjaar 1964 in hetzelfde Fonds hebben verkregen.

Het bedrag ervan wordt afgehouden van de aandelen bedoeld in de artikelen 5, eerste lid, 2°, 6 en 7, respectievelijk tot een beloop van 51 t.h., 30 t.h. en 19 t.h.

ART. 19.

De sommen die krachtens artikel 32, § 2, tweede lid, van de op 29 juni 1960 gecoördineerde wetten en besluiten betreffende de gemeentelijke en provinciale financiën, na de inwerkingtreding van deze wet aan provinciën zouden moeten worden gestort ter verbetering van vergissingen in de omslag van het Fonds der Provinciën over een dienstjaar dat aan het dienstjaar 1966 voorafgaat, worden afgenomen van de tranche van het Fonds, bedoeld in artikel 5, eerste lid, 2°, van deze wet.

ART. 20.

Voor het schooljaar 1964-1965, betaalt de Staat aan de provinciën een bedrag terug dat gelijk is aan twee derden van de last die zij dragen door toepassing van artikel 69, § 1, van de op 20 augustus 1957 gecoördineerde wetten op het lager onderwijs, gewijzigd bij de wet van 29 mei 1959.

Het nodige krediet wordt uitgetrokken op de begroting van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur.

ART. 21.

Deze wet treedt op 1 januari 1966 in werking, met uitzondering :

1° van de artikelen 2, 15, 17, 1°, en 20, die met ingang van 1 januari 1965 van toepassing zijn;

2° van artikel 16, dat met ingang van 1 september 1965 van toepassing is.

Gegeven te Brussel, 21 januari 1965.

Van Koningswege :

*De Minister van Binnenlandse Zaken
en van het Openbaar Ambt,*

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique, le 4 janvier 1965, d'une demande d'avis sur un projet de loi « relative au Fonds des provinces », a donné le 12 janvier 1965 l'avis suivant :

Observations générales.

1. Le projet tend :

1° à lier la dotation du Fonds des provinces à l'évolution d'un certain nombre d'impôts et taxes;

2° à répartir le Fonds entre les provinces selon des critères objectifs exclusivement;

3° à supprimer le Fonds spécial provincial prévu par les lois relatives à la taxe sur les jeux et paris et à la taxe sur les « appareils à sous »;

4° à transférer à l'Etat la charge du subventionnement scolaire relatif à la fourniture gratuite des livres et objets classiques.

L'exposé des motifs, clair et complet, explique en détail ces divers objectifs, ainsi que le mode de calcul des montants de base de la dotation et des pourcentages de la répartition du Fonds.

2. Le projet suit fidèlement le plan de la loi du 16 mars 1964 relative au Fonds des communes.

Il ressort de la comparaison de ces deux textes que trois dispositions relatives au Fonds des communes ne sont pas reprises au projet, alors qu'elles pourraient à première vue être appliquées au Fonds des provinces. Ce sont :

1° l'obligation, pour le Ministre, de porter chaque année à la connaissance des Chambres le rapport du conseil d'administration et les modifications apportées à la loi par des arrêtés;

2° le transfert du solde du Fonds spécial;

3° le maintien en fonctions du conseil d'administration.

Cette dernière mesure est inutile, étant donné que les règles de composition du conseil d'administration du Fonds des provinces ne sont pas modifiées. Le conseil en fonctions le 1er janvier 1966 reste en place.

La deuxième mesure serait également sans objet, car le Fonds spécial provincial est réparti chaque année intégralement.

Suivant les explications du fonctionnaire délégué, l'obligation faite au Ministre et reprise au 1°, devrait être maintenue. Il importe donc de compléter le chapitre III du projet, relatif au conseil d'administration, par un article 14 nouveau.

Observations particulières.

L'article 5, alinéa 2, serait mieux rédigé comme suit :

« Lorsque, pour une province ou pour l'arrondissement de Bruxelles-Capitale, le nombre d'habitants qui figure au relevé officiel du chiffre de la population du Royaume au 31 décembre de la dernière année précédant celle à laquelle se rapporte une répartition déterminée, dépasse de plus de 5 p.c. le nombre correspondant constaté par le dernier recensement décennal publié, le nombre du relevé officiel est pris pour base de la répartition ».

**

A l'article 8, alinéa 3, le mot « global » a été omis dans la version française. Il y est cependant indispensable, car le

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 4e januari 1965 door de Minister van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « betreffende het Fonds der provinciën », heeft de 12^e januari 1965 het volgend advies gegeven :

Algemene opmerkingen.

1. Het ontwerp heeft tot doel :

1° de dotatie van het Provinciefonds te koppelen aan de evolutie van een aantal belastingen en taxes;

2° het Fonds over de provinciën te verdelen volgens uitsluitend objectieve maatstaven;

3° het Provinciaal Speciaal Fonds, bedoeld in de wetten betreffende de belasting op spelen en weddenschappen en de belasting op « automatische ontspanningstoestellen », af te schaffen;

4° de last van de schoolsubsidies voor het kosteloos verstrekken van leerboeken en schoolbehoeften over te dragen aan de Staat.

De memorie van toelichting, die duidelijk en volledig is, geeft in bijzonderheden uitleg over die onderscheiden oogmerken en over de wijze waarop de basisbedragen van de dotatie en de verdelingspercentages van het Fonds worden berekend.

2. Het ontwerp volgt getrouw het schema van de wet van 16 maart 1964 betreffende het Gemeentefonds.

Vergelijkt men beide teksten, dan valt op dat drie bepalingen betreffende het Gemeentefonds niet overgenomen zijn in het ontwerp, terwijl zij, op het eerste gezicht, ook op het Provinciefonds zouden kunnen worden toegepast :

1° de verplichting voor de Minister, de Kamers ieder jaar kennis te geven van het verslag van de raad van beheer en van de wijzigingen die door besluiten in de wet zijn aangebracht;

2° de overdracht van het saldo van het Speciaal Fonds;

3° het aanblijven van de raad van beheer.

Laatstgenoemde maatregel is overbodig, want de regelen betreffende de samenstelling van de raad van beheer van het Provinciefonds worden niet gewijzigd. De raad die op 1 januari 1966 in functie is, blijft aan.

Ook de tweede maatregel zou overbodig zijn, want het Provinciaal Speciaal Fonds wordt ieder jaar geheel verdeeld.

Naar de gemachtigde ambtenaar heeft verklaard, zou de onder 1° vermelde verplichting voor de Minister moeten worden gehandhaafd. Hoofdstuk III van het ontwerp, dat over de raad van beheer handelt, moet dan ook worden aangevuld met een nieuw artikel 14.

Bijzondere opmerkingen.

Artikel 5, tweede lid, zou beter als volgt worden gelezen :

« Wanneer, voor een provincie of voor het arrondissement Hoofdstad Brussel, het getal van de inwoners dat in de officiële opgave van 's Rijks bevolkingscijfer voorkomt op 31 december van het laatste jaar vóór dat waarop een bepaalde omslag betrekking heeft, meer dan 5 t.h. hoger ligt dan het overeenkomstig getal, vastgesteld in de laatst bekendgemaakte tienjaarlijkse volkstelling, wordt het getal van de officiële opgave als grondslag voor de omslag genomen ».

**

In artikel 8, derde lid, Franse tekst, is het woord « global » weggelaten. Het moet er nochtans staan, want bedoeld bedrag

montant considéré est le total des avances relatives à une même tranche et qui ont été payées au début de tous les trimestres écoulés avant la liquidation exacte de la part d'une province dans la tranche.

Etant donné que l'alinéa 2 indique implicitement que les avances relatives à chaque tranche sont calculées à part, il serait opportun de placer en tête de l'alinéa 1er une phrase inspirée de l'article 32, § 1er, alinéa 1er, des lois coordonnées. L'article 8 pourrait, dès lors, être rédigé comme suit :

« Article 8. — Toutes les répartitions prévues aux articles 5 à 7 sont indépendantes. Les parts des provinces dans chacune des tranches réparties sont payées par trimestre et par quart.

Jusqu'à l'établissement ... (la suite comme au projet, article 8, alinéa 2) ...

Si le montant global des avances afférentes à une tranche versées à une province, est supérieur à sa quote-part dans cette tranche, la différence ... (la suite comme à l'alinéa 3 de l'article 8 du projet) ... ».

..

A l'article 10, alinéa 3, il y aurait lieu de remplacer les mots « du présent article » par les mots « de l'alinéa 1er ».

..

A l'article 11, alinéa 1er, 2°, et à l'alinéa 2, il y aurait lieu de remplacer les mots « député(s) permanent(s) » par « membres de ces députations » et « membre de la députation permanente ».

..

Compte tenu de l'observation générale, il est proposé de rédiger comme suit l'article 14 nouveau :

« Article 14. — Le Ministre de l'Intérieur porte annuellement à la connaissance des Chambres législatives le rapport d'activité du conseil d'administration ainsi que les modifications qui ont été apportées à la présente loi par arrêté royal ».

Si le Gouvernement se rallie à cette suggestion, les articles 14 à 20 deviennent articles 15 à 21.

L'article 14 du projet tend à abroger l'article 6, § 1er, alinéa 2, a, des lois coordonnées du 22 mars 1961, tel qu'il a été modifié par l'article 25 de la loi du 16 mars 1964. Il importe donc de rédiger comme suit cet article du projet :

« Article 15. — L'article 6, § 1er, alinéa 2, des lois relatives à la taxe sur les jeux et paris, coordonnées le 22 mars 1961, modifié par la loi du 16 mars 1964, est remplacé par la disposition suivante :

« 4,5 douzième du produit de ces additionnels extraordinaires sont versés au Fonds d'aide du Fonds des communes ».

..

L'article 15 du projet se borne à remplacer l'article 69, § 1er, alinéas 1er et 2, des lois sur l'enseignement primaire. Pour éviter le morcellement excessif de cet article, le Conseil d'Etat suggère de remplacer entièrement ce paragraphe. Le texte suivant est proposé à cet effet :

« Article 16. — L'article 69, § 1er, des lois sur l'enseignement primaire coordonnées le 20 août 1957, modifié par la loi du 29 mai 1959, est remplacé par la disposition suivante :

« § 1er. L'Etat supporte la charge financière qu'implique la délivrance gratuite des livres et objets classiques aux élèves des écoles gardiennes et primaires subventionnées, y compris les élèves des quatrièmes degrés.

is het totaal van de voorschotten die op eenzelfde tranche betrekking hebben en bij het begin van alle afgelopen kwartalen uitgekeerd zijn, vóór de juiste vereffening van het aandeel van een provincie in de tranche.

Aangezien het tweede lid stilzwijgend stelt, dat de voorschotten betreffende iedere tranche afzonderlijk worden berekend, ware het dienstig het eerste lid te beginnen met een volzin als die van artikel 32, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde. Het artikel kan dan als volgt worden gelezen :

« Artikel 8. — Elke omslag, bedoeld in de artikelen 5 tot 7, geschiedt afzonderlijk. De aandelen van de provincies in iedere omgeslagen tranche worden kwartaalsgewijs en per vierde gedeelte uitgekeerd.

Totdat de aandelen ... (voorts zoals in het ontwerp, artikel 8, tweede lid) ...

Is het gezamenlijk bedrag van de aan een tranche verbonden voorschotten die aan een provincie worden uitgekeerd, groter dan haar aandeel in die tranche, dan wordt het verschil ... (voorts zoals in artikel 8, derde lid, van het ontwerp) ... ».

..

In artikel 10, derde lid, vervange men de woorden « onderhavig artikel » door « het eerste lid ».

..

Artikel 11, eerste lid, 2°, leze men als volgt : « 2° negen leden, onderscheidenlijk door de bestendige deputaties van de provincieraden benoemd en gekozen uit de leden van die deputaties ». In het tweede lid vervange men « bestendig afgevaardigde » door « lid van de bestendige deputatie ».

..

Met inachtneming van de algemene opmerking leze men het nieuwe artikel 14 als volgt :

« Artikel 14. — De Minister van Binnenlandse Zaken brengt ieder jaar het verslag van de werkzaamheden van de raad van beheer, alsmede de bij koninklijk besluit in deze wet aangebrachte wijzigingen, ter kennis van de Wetgevende Kamers ».

Gaat de Regering op deze wenk in, dan worden de artikelen 14 tot 20 onderscheidenlijk 15 tot 21.

Artikel 14 van het ontwerp strekt tot opheffing van artikel 6, § 1, tweede lid, a, van de gecoördineerde wetten van 22 maart 1961, zoals het is gewijzigd bij artikel 25 van de wet van 16 maart 1964. Dat artikel van het ontwerp moet dan ook als volgt worden gelezen :

« Artikel 15. — Artikel 6, § 1, tweede lid, van de wetten betreffende de belasting op de spelen en de weddenschappen gecoördineerd op 22 maart 1961, gewijzigd bij de wet van 16 maart 1964, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« 4,5 twaalfde van de opbrengst van die buitengewone opcentimes wordt afgedragen aan het Hulpfonds van het Gemeentefonds ».

..

Artikel 15 van het ontwerp vervangt gewoon artikel 69, § 1, eerste en tweede lid, van de wetten op het lager onderwijs. Opdat genoemd artikel niet overdreven versnipperd wordt, stelt de Raad van State voor, die paragraaf geheel te vervangen. Voorgesteld wordt :

« Artikel 16. — Artikel 69, § 1, van de wetten op het lager onderwijs, gecoördineerd op 20 augustus 1957, gewijzigd bij de wet van 29 mei 1959, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« § 1. De Staat draagt de financiële last, verbonden aan het kosteloos verstrekken van leerboeken en schoolbehoeften aan leerlingen, ook uit de vierde graad, van gesubsidieerde bewaarscholen en lagere scholen.

Le Roi fixe annuellement et forfaitairement le montant de cette intervention.

Celle-ci est versée aux communes et aux directions des écoles privées sur états certifiés exacts par l'inspection scolaire.

Un arrêté royal fixe annuellement les conditions d'application de ce paragraphe en ce qui concerne les enfants anormaux ».

Le texte suivant est proposé pour le 2° de l'article 16 du projet :

« 2° les lois et arrêtés concernant les finances provinciales et communales coordonnés le 29 juin 1960, modifiés par l'arrêté royal du 14 novembre 1963 et par la loi du 16 mars 1964 ».

**

In fine de l'article 19, alinéa 1er, du projet, il y a lieu d'écrire : « ... en application de l'article 69, § 1er, des lois sur l'enseignement primaire coordonnées le 20 août 1957, modifié par la loi du 29 mai 1959 ».

**

Pour l'article 20 du projet, le Conseil d'Etat propose la rédaction suivante qui tient compte de l'insertion de l'article 14 nouveau proposé ci-dessus :

« Article 21. — La présente loi entre en vigueur le 1er janvier 1966, à l'exception :

1° des articles 2, 15, 17, 1° et 20 qui produisent leurs effets le 1er janvier 1965;

2° de l'article 16, qui entre en vigueur le 1er septembre 1965 ».

La chambre était composée de :

MM. J. SUETENS, premier président; G. HOLOYE et J. MASQUELIN, conseillers d'Etat; J. ROLAND et R. PIRSON, assesseurs de la section de législation; G. DE LEUZE, greffier adjoint, greffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J. SUETENS.

Le rapport a été présenté par M. G. BOLAND, substitut.

Le Greffier, — De Griffier,

(s.)
(get.) G. DE LEUZE.

De Koning bepaalt jaarlijks en forfaitair het bedrag van die bijdrage.

Deze wordt aan de gemeenten en aan de directies van vrije scholen uitgekeerd op grond van door de schoolinspectie echt verklaarde staten.

Een koninklijk besluit bepaalt jaarlijks de voorwaarden voor toepassing van deze paragraaf wat de abnormale kinderen betreft ».

Voor artikel 16 van het ontwerp wordt de volgende tekst voorgesteld :

« Artikel 17. — Opgeheven worden :

1° artikel 8 ... (zoals in het ontwerp) ...;

2° de wetten en besluiten betreffende de gemeentelijke en provinciale financiën, gecoördineerd op 29 juni 1960, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 14 november 1963 en bij de wet van 16 maart 1964 ».

**

Het slot van artikel 19, eerste lid, van het ontwerp leze men als volgt : « ... van de last die zij dragen op grond van artikel 69, § 1, van de wetten op het lager onderwijs, gecoördineerd op 20 augustus 1957, gewijzigd bij de wet van 29 mei 1959 ».

**

Voor artikel 20 van het ontwerp stelt de Raad van State de volgende tekst voor, die rekening houdt met de invoeging van het zoëven voorgestelde nieuwe artikel 14 :

« Artikel 21. — Deze wet treedt 1 januari 1966 in werking, met uitzondering van :

1° de artikelen 2, 15, 17, 1°, en 20, die uitwerking hebben met ingang van 1 januari 1965;

2° artikel 16, dat 1 september 1965 in werking treedt ».

De kamer was samengesteld uit :

De Heren J. SUETENS, eerste voorzitter; G. HOLOYE en J. MASQUELIN, staatsraden; J. ROLAND en R. PIRSON, bijzitters van de afdeling wetgeving; G. DE LEUZE, adjunct-griffier, griffier.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. SUETENS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. G. BOLAND, substituit.

Le Président, — De Voorzitter,

(s.)
(get.) J. SUETENS.